

Nan Tudo' Paul I

Titus

---

1 ¹Hituwen tudo' ya nalpun ha'on an hi Paul an baal Apu Dios ya apostoles Jesu Kristu an e muntudtudu ta way aton di pangulug nadan pinto' Apu Dios an mihamad. Ya ta wan ma'awatanda nan a'at nan tudtudun Apu Dios ta mipatigoh nitaguwanda nan a'atna ²te hay gagamgamanda ya nan pi'taguwandah munnananong i Apu Dios. Te hi Apu Dios an adi munlayah ya imbagana tuwalih hopapnah din ma'id ni' ha nalmu an wadaday mi'tagun hiyah munnananong. ³Ot teen nadatngan moy pangipa'innilaanah nan tudtudun iphoda ta'u. Ya teen ha'on di ohah nangiyukoda nan Mangihwang an hi Apu Dios hi e mangitudtudu ituwe.

⁴Ot muntudo'a' i he"a Titus an ibilang'uh nahamad an imbabale' an gapuh nangunudam hinan inunud'u.

Hanat malinggop'a ya minaynayun i he"a nan homo' Apu Dios an hi Ama ta'u ya hi Jesu Kristu an Mangihwang i dita'u.

Hay Tamun Titus Hi Ad Krete

⁵Hay gapunah nanayna' i he"ahnah ad Krete ya ta wan igibbuhmun ipanuh nadan agge ni' nipanuh ya pinto'mu dohah nadan mabalin an mangipangpanguluh nadan kimmulug hi abobbolehna. Mu nomnomnomom nadan intuddu' i he"an atom an mumpili. ⁶Ta nan pot'om an mangipangpangulu ya mahapul an maphod di ibagan di tagu i hiya ta ma'id ha apihulana ya ohay ahawana. Ya mahapul an natugunda ya kimmulugday imbabalena ta ma'id ha ibagan di tataguh ma'ngohheda ya adida dumngol. ⁷Te nan mangipangpangulu ya hiyay pangiyukoda Apu Dios hinan tamu ot mahapul an ma'id ha ma'akhupan hi pamihulanda hiya. Ya mahapul bon adina ipapilit di pohdona ya adi mabambannungot ya ma'id ha abutongana ta adi hi kittang on mungkalit ya bokon hay pihhuy gagamgamana. ⁸Ya mahapul an ma'apngah nan way humawwang ya hanadan maphod di pohdonan aton ya waday abalinanan

mangono'nong hi pangatna ta an namin di atona ya miyunnudan hinan pohdon Apu Dios. ⁹Ya mahapul an ihamadnan unudon nan nituddun hiya an hapit Apu Dios ta mabalin an itudduwana nadan kimmulug ta wan inaynayunday pangulugda. Ya mahapul an abalinanan tobalon nadan mungngohe hinan nahamad an tutdudu.

¹⁰Manu'eh ato' hitu ya dakolday mi'yamu'amung i da'yu an mumpunggohen Judyu te namaagday hapihapit ta baliyanday udum an tatagu an namamah nadan mangipapilit an mahapul an makugit nadan kimmulug. ¹¹Ta hiya nan mahapul an mipadinongda an muntutduduh athidi. Te bumahbahdah pangulug di hinahina'amma an gapuh nan nibahhon itutdududa. Manu'eh atondahdi ya pinhoddan ha'ulon nadan tatagu ta pangalandah pihhuda. ¹²Wada han ohan ibbadan i Krete an propetah din nadne an nangali hi, Hanada'en i Krete ya minaynayun an ma'layahda ya mabungotda an ayda kahu. Ya ma'higgadan muntamu an manuy anonda te makalomda. ¹³Immannung hinaen inalina. Ta hiya nan hanat ihamadmun tugutugunon dida ta way aton di pangulugdan mihamad ¹⁴ta idinongdan e dumongodongol hinadan a"apoh di Judyu ya nadan dakol an mapaniyon itutdudun nadan tatagu an adi mangun'unud hinan nahamad an tutdudu.

¹⁵Te nan maphod di pangatna an gapuh kimmulugana i Jesu Kristu ya adina paniyawon nadan dakol an paniyawon di tatagu. Mu nadan agge kimmulug an adi maphod di pangatda ya dakol di paniyawonda te ningamut an adi mo maphod di punnomnomda. ¹⁶Te alyonday kimmulugdan Apu Dios mu ma"i'd ha atigana. Te mangoheda ya nunhiglan umipabungot i Apu Dios di pangatda. Ta ma"i'd ha matigoh maphod hi atonda.

Nan Nahamad An Mitutdudu

2 ¹He"a Titus, mahapul an tigom ta nan nipto' an miyunnudan hinan nahamad an tutduduy itutdudum. ²Ta itudduwam nadan a'amamma ta halipodpodonda ta adida manginum ya mahapul an innilaondan mangono'nong hi panapitda ya pangatda ta atiganan nanomnomanda. Ya ta wan waday pamhoddah ibbada ya nahamad di pangulugda ya abalinandan mangitpol hi kumpulnan ligat an dumatong hi nitaguwanda.

³Ya atbohdiy atom hinadan i'ininna an itudduwam dida ta nan umipa'amlong i Apu Dios di atonda ya adida e tumtumbu'on di ibbada ya adida umami'aminul an uminum hi bayah ta mabalin an diday mangitutduduh maphod. ⁴Ta diday pangiyunnudan nadan mumpangpangngilog an binabai hi atondan mangipapito' hi ahawada ya imbabaleda. ⁵Ya ta innilaondan mangono'nong hi pangatda ya panapitda ya maphod di pangatda ya inniladan mangipapito' hi nunhituwanda ya ma'uleda ya mumpada"ulda nan ahawada ta wan ma"i'd ha lummu pamihulan di tataguh nan mitutdudun hapit Apu Dios.

⁶Ya atbohdi nadan mumpangpangngilog ya nadan nunggingtongan an linala'i an tugunom dida ta innilaondan mangono'nong hi pangatda ya panapitda. ⁷Ya halipodpodom ta maphod di pangatmu ta he"ay pangiyunnudan di udum. Ya hinan puntudtuduwam ya halipodpodom ta adim udman hinan punnomnommu onu nan layah. ⁸Ta maphod an namin di hapitom ta ma"i ha pamihulan nadan tatagun agge naminhod ituwen tudtudun unudon ta'u ta alinah bumainda.

⁹Ya tugunom bo nadan himbut ta na'na'unnudda an adida ngohayon nadan ap'apuda ta an namin di atonda ya umipa'amlong hinan ud himbut i dida. ¹⁰Ya adida akawon nadan gina'uda ta mipatigoh nan maphod an pangatda an mabalin an idinol nadan ap'apuday kumpulna i dida. Ot hinaen a'atday ohan mangipatigoh amapmaphod nan tudtudun Apu Dios an Mangihwang i dita'u.

¹¹Hi Apu Dios ya pohdonan an namin di tatagu ya mi'tagudan hiya. Ta hiya nan impatigona nan ongal an homo'na i dita'u. ¹²Ya nan homo'na boy atugunan ta'u ta du'gon ta'u nan adi maphod an umat hinan adi pangunudan i Apu Dios ya nan pangipa'anhanaan hinan ma'omnawan hitun luta. Te abalanan ta'u mon muntugun hi adol ta'u ta wan miyunnudan di a'at ta'uh nan pohdon Apu Dios hi ad uwanin ¹³panpannodan ta'uh nan e pumbangngadan nan nahamad an Dios an hi Jesu Kristu an Mangihwang i dita'u^a an hiya nan gagamgaman ta'u ya pun'amlongan ta'u te hidiyen algon umaliyana ya matigo nan nunhiglan anabaktuna. ¹⁴Te hiya ya inhulugnay nitaguwana ta nate an gapuh bahul ta'u ta wan abalanan ta'un mangidinong an mangat hinadan adi maphod. Ya numbalinon dita'uh maphod an tatagunan mahlun mangat hinan maphod.

¹⁵Ot adi'a mun'og'ogon an mangitudtudu i datuwe ta ihamadmun manugun hinadan tatagu an namamah nan waday nibahhawana ta idinongna. Ya tigom ta ma"i ha ta'on hi ohah mungngohen he"a.

Hay Pangat Di Nangunud I Jesu Kristu

3 ¹Ya ipanomnommu boh nadan tataguhna ta na'unuddah nadan ap'apu an munggubilnu ya nadan uldinda ta bumoddangdah nan maphod an ipa'atda. ²Ya tugunom bo dida ta adida pihulon di ibbadan tagu ta ma"i ha gumalat hi punhahannuwanda. Ta hay maphod ya mun'u'ullayanda an ma"i ha ta'on hi ohan taguh ngohayonda. ³Handi ya ta'on hi dita'u ya ma"i ha in'innila ta'uh maphod te agge ta'u inunud nan tugun Apu Dios ta hiya mo nan nabaliyan ta'u. Te nan nibahhon pangat di impa'ingha ta'u an umat hinan amoh ya hihiwo ta hiya nan inahiwawan dita'u mo bo. ⁴Mu maphod ta lo'tat mahan ya nipa'innilan

^a 2:13 John 1:1

dita'u nan pamhod ya homo' Apu Dios ⁵an Mangihwang i dita'u. Mu adi gapuh nan maphod an at'aton ta'uy nangihwanganan dita'u te gapuh homo'nan dita'u. Ta inulahan nan Espirituna di bahul ta'uy ya impabalunay nitaguwan ta'u. ⁶Ta gapun Jesu Kristu an Mangihwang i dita'u ya nunhiglay boddang nan Espiritun Apu Dios an wadan dita'u. ⁷Ta mabalin an mibilang ta'u moh maphod i Apu Dios an nammo' i dita'u ta way aton ta'un mamoltan hinan gamgaman ta'un pi'taguwan an munnananong.

⁸Hinae di nahamad an tutudu an iphodan di tatagu. Ot maphod on ilutikmuh nadan kimmulug hina ta wan ha ahan di nomnomnomonda ya nan pangatandah maphod. ⁹Ya adim goton an mi'yat hinan ma'id ha hilbinan pun'ahhiyanan di tatagu an umat hinan tanontononda an a'at di tataguh din hopapna. Ya adi'a bo mi'hannu onu mi'yawwit an gapuh nan a'at nan intugun Moses te adi maphod hidiyeh aton. ¹⁰Ya wa'ehna ha taguh hiyay gumapuh adi punhahayyupan nadan tatagu ya pahiwonyu. Ta adina'e donglon ya inhingalyu. Mu on'e damdama adina donglon ya aggeyu ni'iddumon i da'yu. ¹¹Te innilayun nan tagun athidi ya numbahul te nibahhoy punnomnomna an ma'innilah nan at'atona.

Hay Dappuh Di Tudo' Paul I Titus

¹²Nomnomnomo' an honagon hi Artemas hinah ad Krete. Bokon'e ya hi Tikikus. Ot kumpulna i didan duway dumatong hinah mihukkat i he'a. Ya maphod onmu adi ibahhon umalih ad Nikopolis ta mundammutahdi te hidiy ninomnom'uh umohnonga' hitun lumowang. ¹³Ya atom di abalinam an mamoddang i Apolos ya nan abugadun hi Senas hinan akakanda ta wan wadan namin di mahapulda. ¹⁴Ya mahapul an nadan ibba ta'un kimmulug hina ya innilaondan mangat hinan maphod an umat hinan eda bumoddangan hinan ma'ahhapulnay boddang ta wan dakol di maphod an punhilbiyan di nitaguwandah tun luta.

¹⁵An namin nadan i'iba ta'uhtu ya pohdondan ipa'innila' i he'a an nomnomnomon da'a ya atbohdih nadan ibba ta'un kimmulug hina.

Ot hanat nan homo' Apu Dios di minaynayun i da'yun namin.